

Lokal læreplan i messinginstrumenter

(kjerneprogrammet)

1. INNLEDNING

Karmøy Kulturskole tilbyr undervisning i messinginstrumentene kornett, trompet, althorn, eufonium, tuba og trombone. Elever kan starte på undervisning i et messinginstrument fra 2. klasse, og det vil også være muligheter for samspill med andre elever på messing. Messinginstrumentene brukes blant annet i klassisk, jazz, pop og flere andre stilarter. Dette gir gode muligheter for individuell utvikling innenfor mange ulike sjangre.

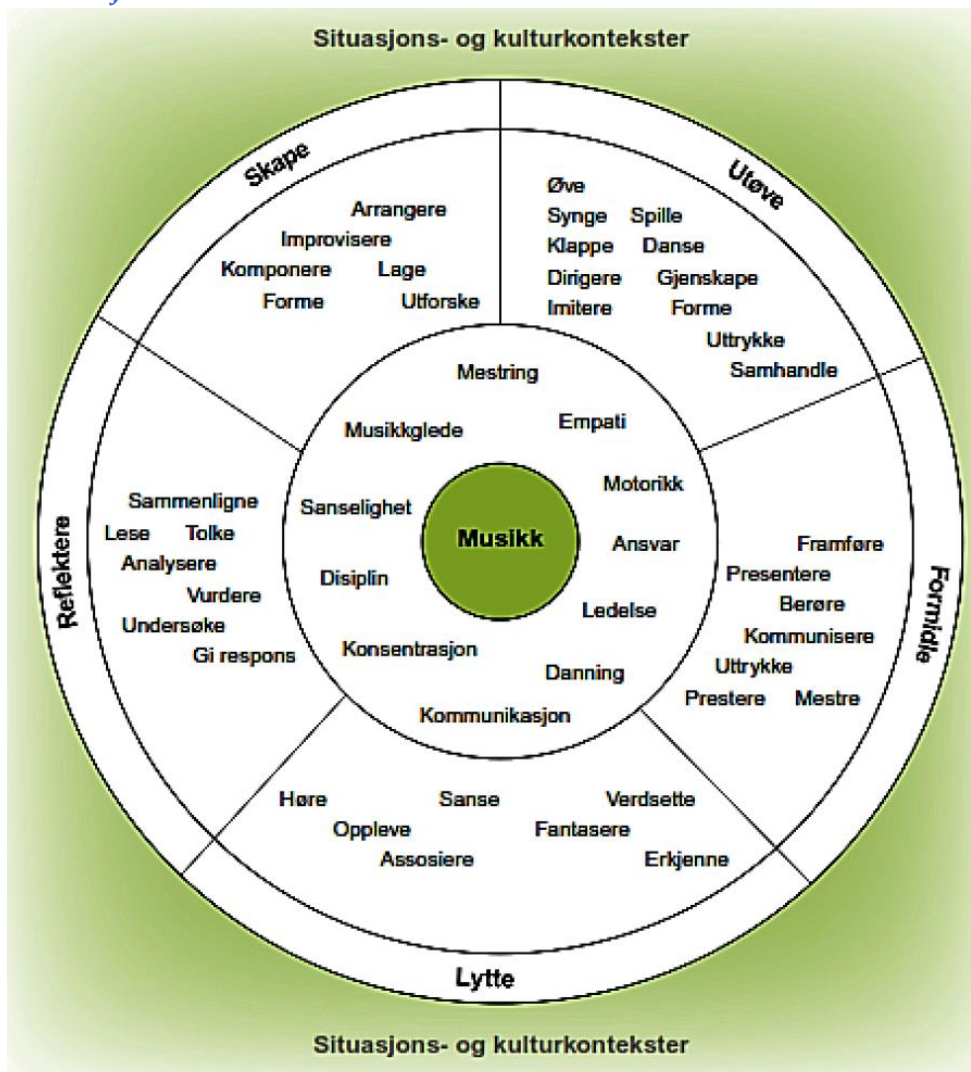
*Fra presentasjon av messing på SPILLOPP,
Åpen dag på Karmøy Kulturskole, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)*

2. OVERORDNET MÅL

Gjennom arbeidet med musikk skal elevene

- oppnå gode ferdigheter på instrumentet sitt, på alle nivåer og ut fra ambisjonsnivå
- oppleve mestringsglede og positiv selvutvikling
- utvikle seg til selvstendige utøvere som har glede av musikk livet gjennom
- bli aktive lyttere med et nært forhold til musikk
- utvikle evnen til samspill og samarbeid
- få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning i musikk
- bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

3. FAGHJUL

Faghjulet er hentet fra Rammepplan for kulturskolen, «Mangfold og fordypning» (Norsk kulturskoleråd 2016:48)

4. LÆRINGSMÅL

På kjerneprogrammet i messinginstrumenter har vi fire faser i den musikalske opplæringen: Fase 1 begynnernivå, fase 2 mellomnivå, fase 3 høyere mellomnivå, og fase 4 viderekomment nivå. Vi har også fem nøkkelkompetanser som er felles for hver fase: Øve, fremføre, høre, lese og lage. Læringsmålene vil bli konkretisert for hver fase i det følgende.

Fire faser i musikkopplæringen	Fem nøkkelkompetanser i musikkfag
<p><i>Fase 1: Begynnernivå</i></p> <p><i>Fase 2: Mellomnivå</i></p> <p><i>Fase 3: Høyere mellomnivå</i></p> <p><i>Fase 4: Viderekomment nivå</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Øve • Fremføre • Høre • Lese • Lage

FASE 1: BEGYNNERNIVÅ

Begynnernivået omfatter normalt 1.-2.spilleår, og vanlig alder å starte å spille er fra 8 år. Instrument kan leies av kulturskolen. Praktisk kunnskap om instrument og hensiktsmessig bruk av kroppen (pust og holdning) står sentralt i nybegynneropplæringen. Utenom dette er musikkglede svært viktig i nybegynnerfasen. Vi ønsker at nybegynneren skal glede seg til timene og stole på læreren sin. Lærer, elev og foreldre må ha et godt forhold og god kommunikasjon.

Øving hjemme er sentralt, men antall minutter er ikke fastsatt. Det forventes at eleven kan leksen sin og at det spilles hver dag. Eleven ha notestativ hjemme, slik at han / hun kan stå i rett posisjon og spille.

ØVE – spille / utøve:

- Jobbe med å få lyd i instrumentet
- Lære å holde instrument + å sette sammen / pakke instrumentet
- Lære om rett kroppsholdning
- Fokusere på riktig munnstilling i munnstykke, vi bruker speil for bevisstgjøring
- Pust er et kjempeviktig tema, og vi jobber mye med dette:
 - Lufta må ha retning
 - Ikke blåse med «bollekinn»
 - Lufta skal hjelpe tungebruken
 - Stor pust inn og jobbe med pust ut
- Lære grunnleggende rytme og taktarter
- Lære fingergrep og etter hvert spille enkle skalaer og treklanger
- Lære å spille greit i nedre register
- Innføre Staccato, Marcato, Tenuto
- TA ansats

Øvingsprinsipper:

- Gjenta 5 ganger, en og en note
- Øve 3 ganger i uka. Bruke notestativ og stå og øve.
- Øv på de delene du ikke kan, stopp og fiks problemet
- Øv langsomt
- Bruk metronom

FREMFØRE – spille for andre:

- Spille på konserter, samspill i ensembler

HØRE – lytte / gehør:

- Lære å lytte etter egen intonasjon
- Bevisstgjøring av styrkegrader / dynamikk
- Spille enkle sanger på gehør
- Lære sanger utenat
- Lære å høre forskjellen på dur / moll

LESE – notelesing / teori:

- I starten leser vi toner ved hjelp av bokstaver, gradvis overgang til notelesing
- I løpet av nybegynnerfasen skal eleven lære å lese noter fra lille G - til B 1
- Lære å lese artikulasjonstegn og andre grunnleggende musikkuttrykk

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Enkel improvisasjon

*Fra presentasjon av messing på SPILLOPP,
Åpen dag på Karmøy Kulturskole, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)*

FASE 2: MELLOMNIVÅ

En typisk elev på dette nivået går i 6.-7. klasse. På mellomnivået er det viktig å få kontroll på fingerteknikk, grep og notelesing. Det er også viktig å spille hver dag, slik at eleven mestrer stoffet. Det er særlig viktig å øve rett etter spilletime.

ØVE – spille / utøve:

- Lære å spille i både lavt register og opp til C3, arbeide med overganger
- Jobbe med fingerteknikk (lære grepene godt)
- Lære å spille kromatisk skala (rett etter C-dur skala)
- Fortsette med enkle durskalaer, og utvide til fire b og fire kryss
- Lære mer avanserte rytmer (sekstendedeler, punktert åttendedels / sekstendedels bevegelse, åttendedels trioler og fjerdedels trioler)
- Fokusere på pust og frasering

HØRE – lytte / gehør:

- Fokusere på god klang / tone i instrumentet
- Spille tostemt duett med lærer eller andre elever
- Høre intervall - lære navnene, bruke dette i oppvarming

LESE – notelesing / teori:

- Øve videre på notene. Skrive noter, ha små konkurranser osv.
- Lære pausene og alle artikulasjonstegn

FREMFØRE – spille for andre:

- Trene på å opptre, prøve å spille på konsert minimum en gang per halvår
- Det er en viktig oppgave for læreren å motivere eleven til å opptre, og bli trygg på scenen
- Det er viktig at stykkene øves inn i god tid før konsertsituasjonen
- Det er viktig å være presis og møte i god tid før generalprøve og konsert
- Elever på mellomnivå kan være med på skolekonserter eller større arrangement som juleforestillinger eller temakonserter

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Dur og moll skalaer, pentaton skala, blues skala og blues skjema

FASE 3: HØYERE MELLOMNIVÅ

En typisk elev på dette nivået går på ungdomsskolen, og har spilt en del år. Samspill er veldig viktig på dette nivået. Lokalt finnes det voksenkorps (janitsjar) som det er mulig å være med i.

ØVE – spille / utøve:

- Lære å spille i både lavt, mellom- og høgt register, og arbeide med å få til overganger
- Utvidet fokus på pust, luftbruk, blåseteknikk og støtte
- Systematisere skalaene og innføre skala- og treklangsøvelser i dur / moll / kromatisk med inntil 5 kryss og B
- Mer avansert artikulasjon
- Lære å beherske styrkegradene
- Alternative fingersettinger
- Lære å spille med metronom
- Lære blues skala

- Lære odde taktarter 5/8 og 7/8
- Spille ulike sjangre, for eksempel jazz, klassisk, rock og folkemusikk

HØRE – lytte / gehør:

- Lære enkel hørelære (som å kjenne igjen intervallene)
- Oppøve evne til å være kritisk til egen intonasjon
- Stemme selvstendig uten lærer - bruke tuner
- Lytte etter dynamikk og artikulasjon
- Lytte etter eget musikalsk uttrykk og etterstrebe musikalsk innlevelse
- Lære om ulike stilarter og lytte til forskjellig musikk for eget instrument

FREMFØRE – spille for andre:

- Opptre i større sammenhenger
- Lære å framføre selvstendig (uten lærer) med pianist
- Øve med akkompagnement alene
- Opptre på skolen, f.eks. i musikktime på ungdomsskolen

LESE – notelesing / teori:

- Lære å være selvstendig i det å lese en note
- Beherske grunnleggende musikkteori som kvintsirkel

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Kunne improvisere enkelt i f.eks. en folketone, eller spille en liten solo i et jazzstykke
- Improvisere på toner i blues skala

© M.K.

*Fra presentasjon av messing på SPILLOPP,
Åpen dag på Karmøy Kulturskole, 2022 (foto: Motiejus Kurmis)*

FASE 4: VIDEREKOMMENT NIVÅ

En viderekommen elev er en elev som har spilt i mange år, minst 7 år. Et viderekoment nivå er det samme nivået som kreves på musikklinjen på videregående skole, og etter hvert til opptaksprøve på høyere musikkutdanning.

ØVE – spille / utøve:

- Vi spiller alle skalaer og treklanger
- Elevene spiller på hele registeret til instrumentet
- Vi bygger opp en basis og bygger opp klang, høyde og utholdenhet med disse som hjelpemidler
- Blues skala
- Mer avansert tungebruk og artikulasjon
- Kjappe puster – retningspunkt
- Intonasjon og frasering på et voksent nivå
- Kan spille i orkester og klare seg selv (selvstendig)

FREMFØRE – spille for andre:

- Spille på små og store konserter / forestillinger
- Kunne representere kulturskolen ved spilleoppdrag hos frivillige eller i næringsliv / politikk
- Kunne spille på en opptaksprøve ved en høyere musikkutdanningsinstitusjon

HØRE – lytte / gehør:

- Være godt orientert om instrumentets muligheter stilmessig
- Kjenne igjen ulike stiler
- Kjenne til repertoar for instrumentet
- Lytte konstruktivt til eget spill, og oppøve evnen til selvinstruksjon
- Være i stand til å kjenne igjen alle intervall på øret
- Ta enkel melodidiktat
- Kunne klappe / tappe avanserte rytmer

LESE – notelesing / teori:

- Være en habil noteleser
- Kjenne til musikkteori tilsvarende krav for høyere utdanning

LAGE – komponering / improvisasjon:

- Kunne lage en enkel låt / sang for eget instrument
- Lage en grei improvisasjon over en folketone, eller spille solo i en standard jazzlåt

Lærerens ansvar:

Lærerens ansvar er å tilpasse undervisningen til den enkelte elevens progresjon og individualitet. Trivsel og trygghet er viktig. Læreren legger til rette for at eleven vil glede seg til timene, og for god kommunikasjon mellom hjem og skole.

Elevens ansvar:

Elevens ansvar er å møte presist og forberedt til øvelser og konserter. Eleven bør prøve å gjøre en best mulig jobb med egenøving mellom timene. Trygghet og tillit mellom elev og lærer er viktig.

Foresattes ansvar:

Det er viktig at foresatte tar del i elevens undervisning. De yngste elevene vil trenge hjelp fra foresatte med lekser, og påminnelse om øving hjemme. Det er viktig med notestativ hjemme.

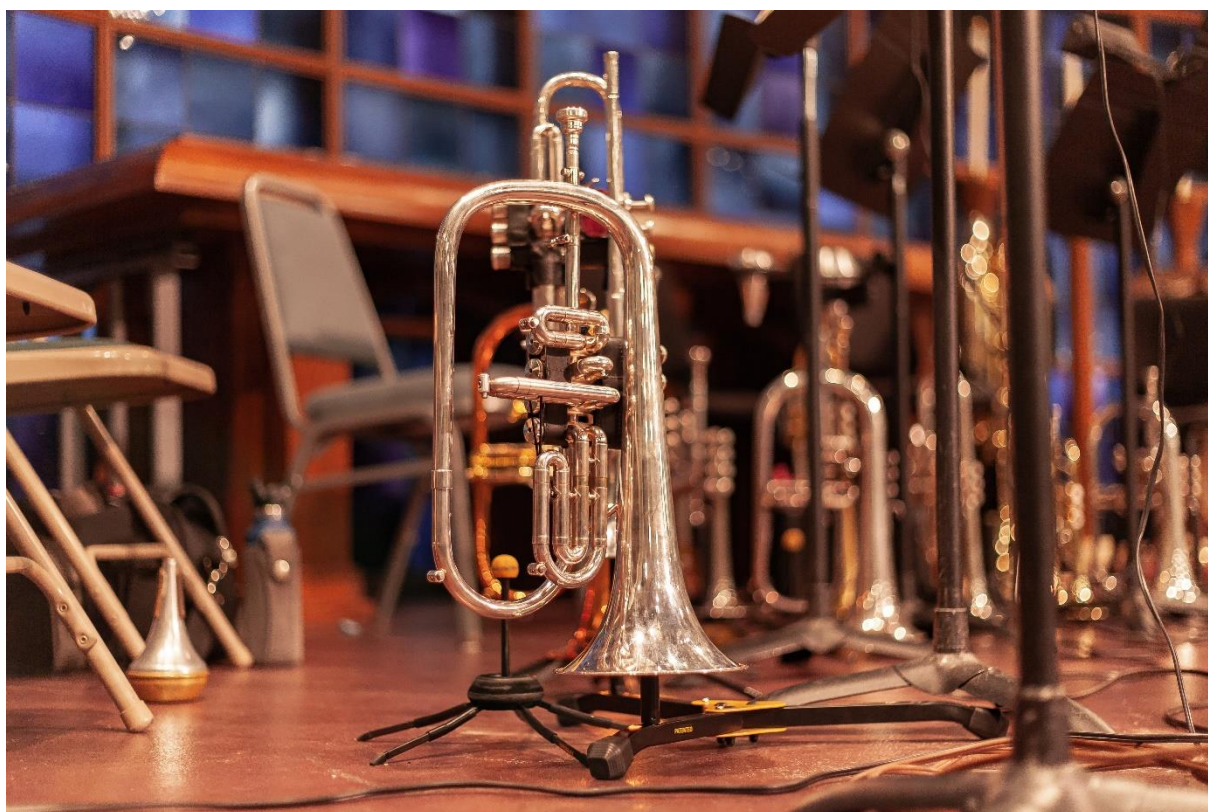

Foto: Lucas Alexander

5. INNHOLD

Lærestoff, emneområder og repertoar er en sentral del av innholdet i den musikalske opplæringen i kulturskolen. Eksempler på innhold vil bli gitt for hver fase i det følgende.

Repertoar – fase 1:

Midt i Blinken 1

Spill 1

Enkle duetter og soloer

Repertoar – fase 2:

Midt i blinken 2

Spill 2
Soloer
Disneybøker
Etyder
Oppvarmingsøvelser

Repertoar – fase 3:

Midt i blinken 3
Concon
Clarke
Soloer
Disneybøker

Repertoar – fase 4:

Visutti
Clarke
Concon
Arban
Concert etudes
Soloer
Vokaliser
Tekniske etyder

6. ARBEIDSFORMER OG ORGANISERING

Undervisning i messinginstrumenter starter fra 2. klasse, og varighet er 20 min pr uke.

Vi tilbyr undervisning i messinginstrumentene kornett, trompet, althorn, eufonium, tuba og trombone. Undervisningen er organisert som individuell undervisning. Eleven vil også få samspill med andre elever på sitt nivå.

Undervisningstimen inneholder generell opplæring på messinginstrumentet, og opplæring i notelære, gehør og rytmetrening. Vi tilstreber at hver enkelt elev skal bli glad i musikk og i sitt eget instrument.

Kulturskolen har flere konserter, forestillinger og fellesprosjekter gjennom et skoleår. Her vil eleven få mulighet til å være med på sitt instrument, alene eller sammen med andre. Det er også muligheter for samspill.

7. VURDERING FOR LÆRING

Det blir holdt informasjonsmøte og utviklingssamtale i løpet av skoleåret. Foresatte får informasjon om tidspunkt for møte og samtaler fra lærer. I tillegg får elevene muntlige tilbakemeldinger fra lærer på undervisningstime.

8. LOKALER OG UTSTYR

Det er en forutsetning at eleven har sitt eget instrument. Kulturskolen har instrumenter til utleie.

*Spillerom-konsert på Karmøy Kulturskole, våren 2022
(foto: Motiejus Kurmis)*